

Sivistävä koulutus

Tilannekuva

Opetusyksikkö vastaa sivistystoimialan toimintasäännön mukaisesti vapaan sivistystyön järjestämisestä kansalaisopistossa. Opetusyksikkö vastaa taiteen perusopetuksen sekä harrastusta tukevan opetuksen järjestämisestä taiteen eri aloilla. Porin kaupungin sivistystoimialan opetusyksikön sivistävän koulutuksen perusyksiköitä ovat Palmgren-konservatorio, Porin seudun kansalaisopisto ja Taidekoulu.

Taiteen perusopetus on perusopetuksen ulkopuolista, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteen alojen opetusta. Myös aikuisryhmiä löytyy yhä useammasta taiteen perusopetuksen oppilaitoksesta. Taiteen perusopetuksen oppimäärät ovat yleinen oppimäärä ja laaja oppimäärä. Opetus on tavoitteellista, valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan sidottua ja sitä antavat alan koulutetut ammattilaiset.

Kunta voi järjestää taiteen perusopetusta omalla päätöksellään. Valtio osallistuu rahoitukseen antamalla kunnille taiteen perusopetukseen valtionosuutta asukasmäärän ja asukasta kohden lasketun yksikköhinnan perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle oikeuden saada valtionosuutta myös opetustuntimäärän ja opetustuntia kohden lasketun yksikköhinnan perusteella. Tuntiperusteista valtionosuutta maksetaan Porin kaupungille Palmgren-konservatorion ja Taidekoulun järjestämisluvien perusteella. Opetukseen osallistuvilta oppilailta voidaan periä kohtuullisia maksuja, joista päättävät koulutuksen järjestäjät. Taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Porissa voi opiskella kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin taiteen perusopetusta joko yleisen tai laajan oppimäärän mukaan. Kaupungin ylläpitämien oppilaitosten lisäksi taiteen perusopetusta annetaan myös neljässä yksityisessä oppilaitoksessa.

Palmgren-konservatorio on musiikkioppilaitos, joka järjestää laajan oppimäärän mukaista musiikin taiteen perusopetusta sekä musiikkialan ammatillista perustutkintokoulutusta (ostopalveluna Länsirannikon Koulutus Oy WinNovalle). Lisäksi Palmgren-konservatoriossa toimii pienimuotoinen avoin osasto.

Musiikin taiteen perusopetuksen rahoituksesta suuri osa muodostuu Porin kaupungille maksettavasta järjestämisluvun mukaisesta opetustuntikohtaisesta valtionosuudesta. Valtionosuus maksetaan järjestämisluvussa määritellyn tuntimäärän (22561 tuntia vuodessa) mukaisena, ja sen saaminen edellyttää opetuksen järjestämistä vähintään järjestämisluvun tuntimäärän verran. Toimintaa rahoitetaan lisäksi oppilailta perityillä kohtuullisilla lukukausimaksuilla, mitä täydentää ylläpitäjän sekä oppilaitoksen sopimuskuntien antama oppilaspaikkamäärään sidottu rahoitus. Palmgren-konservatorio myy musiikin taiteen perusopetuksen oppilaspaikkoja Ulvilaan, Pomarkkuun, Merikarvialle, Eurajoelle, Nakkilaan, Harjavaltaan ja Kokemäelle.

Musiikkialan ammatillinen koulutus on osallistujalle maksutonta, ja sen toiminta järjestetään Länsirannikon Koulutus Oy WinNovalle maksettavan ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöön perustuvan valtionosuuden turvin. Palmgren-konservatorio laskuttaa valtionosuutta itselleen järjestämänsä koulutuksen mukaisesti, ja tämä rahoitus riittää kattamaan ammatillisen koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset Palmgren-konservatoriossa.

Palmgren-konservatoriossa toimii pienimuotoinen avoin osasto, jossa järjestetään oppilaitoksen koulutustehtäviä täydentävää vapaarahoitteista musiikkikoulutusta. Toimintaa järjestetään pääosin opiskelijoilta perittävien maksujen turvin. Osana avoimen osaston toimintaa Palmgren-konservatorio

vastaa Porin filharmonisen kuoron toiminnasta. Kuoron toimintaa rahoittaa Porin kaupunki, ja siihen saadaan lisätuloja mahdollisista esiintymispalkkioista ja lipputuloista.

Palmgren-konservatoriossa on vakinaista henkilökuntaa 35 henkeä ja tuntiopettajia vuositasolla noin 15. Taiteen perusopetuksen tunteja järjestään vuositasolla n. 24000 tuntia. Ammatillisen koulutuksen kesimääräinen opiskelijavuosikertymä on vuositasolla n. 45 opiskelijavuotta.

Porin seudun kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka tehtävänä on kannustaa kaupunkilaisia elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Opisto tarjoaa opetusta eri toimipisteissä ja etäopetuksena, sekä tuottaa myös Ulvilan kaupungille kansalaisopistopalvelut yhteistyösopimuksen perusteella. Porin seudun kansalaisopisto järjestää kursseja ja yleisötilaisuuksia eri ainealueista: arjen taidot, kansalaisen digitaidot, mediataidot ja tietotekniikka, liikunta ja hyvinvointi, kielet ja kansainvälisyys, esittävä taide ja kirjallisuus, kuvataide ja käsityö. Lisäksi opiston tarjontaan kuuluu avoimen yliopiston opintoja. Opistossa on myös mahdollisuus suorittaa käsityön lukiodiplomikursseja ja siirtotenttejä. Kansalaisopisto tarjoaa käsityön taiteen perusopetusta 7-16-vuotiaille (yleinen oppimäärä, Käsityökoulu Taitis).

Kansalaisopisto järjestää lisäksi suomen kielen kursseja sekä luku- ja kirjoitustaidon luki-koulutusta kotoutumisajalla oleville aikuisille maahanmuuttajille, joiden kotoutumissuunnitelmaan on kirjattu tarve lukutaitokoulutukseen. Vuonna 2022 luki-koulutusta järjestettiin 1170 tuntia. Tämän koulutuksen järjestämiseen kaupunki saa erillisen valtionosuuden.

Porin kaupunki saa kansalaisopistotoiminnan järjestämiseksi valtionosuutta vuosittain vahvistetun yksikköhinnan ja opetustuntien lukumäärän perusteella. Porin sivistyslautakunta päättää perittävien kurssimaksujen suuruudesta. Kansalaisopiston toimintakate vuonna 2022 oli 807 000 euroa. Tuntiopettajia kansalaisopistossa on vuositasolla 200 ja vakituista henkilökuntaa yhdeksän henkilöä. Vuonna 2022 kansalaisopiston opetustuntien kokonaismäärä oli 19800 tuntia.

Taidekoulu tarjoaa taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan kuvataiteessa yli 7-vuotiaille lapsille, nuorille ja aikuisille. Lisäksi varhaisiän taidekasvatusta annetaan 4–6 –vuotiaille. Taidekoulu järjestää myös pienimuotoista opetuksen ulkopuolista kurssitoimintaa. Taidekoulun yhteydessä toimii Porin videotuki, jonka palvelut ovat kaupungin kaikkien toimialojen käytettävissä.

Taidekoulussa opiskelee noin 400 lasta ja nuorta, sekä 40 aikuista. Porin taidekoulun vakinainen henkilökunta on 3 kuvataideopettajaa, rehtori ja osa-aikainen koulusihteeri (40 %). Tuntiopettajia on vuositasolla noin 9 henkilöä. Videotussa työskentelee yksi video- ja av-asiiantuntija. Taidekoulun toimintakate vuonna 2022 oli 427 936 euroa. Porin kaupunki saa taidekoulun toiminnan järjestämiseksi valtionosuutta vuosittain vahvistetun yksikköhinnan ja opetustuntien lukumäärän (2754) perusteella. Vuonna 2022 opetusta annettiin lapsille ja nuorille 3196 tuntia sekä aikuisille 926 tuntia. Porin sivistyslautakunta päättää perittävien kurssimaksujen suuruudesta.

Tulevaisuuden haasteet ja kehittämistarpeet

Sivistävän koulutuksen osalta osallistujamäärät ovat olleet laskussa koronan myötä, ja opetustuntien määrää ei ole palautunut sitä edeltävälle tasolle.

Taiteen perusopetuksen kokonaisuutta haastaa osaltaan ikäluokkien pieneneminen, sillä toimintaa järjestetään pääosin lapsille ja nuorille erityisesti taiteen perusopetuksen osalta. Toisaalta opiskelijaksi hakeutuu myös aikuisia, joiden määrä opintoihin hakeutuvien joukossa on ollut viime vuosina alati kasvava. Toisaalta joihinkin taiteen perusopetuksen ryhmiin kertyy halukkaita opiskelijoita jonoksi saakka, ja opintomahdollisuutta ei voida järjestää kaikille.

Sivistävän koulutuksen ja taiteen perusopetuksen opintoihin hakeutumiseen ja niiden suorittamiseen vaikuttavat opiskelijoiden halu sitoutua pitkäjänteisyyttä vaativiin tavoitteellisiin opintoihin sekä osittain perheen sosioekonominen asema. Aktiivisuus vapaa-ajalla voi aiheuttaa osallistujille ajankäytöllisiä haasteita eikä kaikilla ole varaa opetuksesta perittäviin lukukausimaksuihin. Tulevaisuudessa tarvitaan aiempaa enemmän mahdollisuuksia toiminnan järjestämiseen joustavasti, jotta oppilaitosten toiminta

on saavutettavaa kaikille porilaisille. Saavutettavuudessa tulee huomioida niin tilakysymykset kuin opintotarjonnan monipuolisuus kohderyhmittäin.

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen tulee sivistävän koulutuksen ja taiteen perusopetuksen osalta mahdolliseksi tulevaisuudessa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että opintasuorituksia on mahdollisuus siirtää kansalliseen Koski -järjestelmään, ja edelleen lukea ne hyväksi muissa oppilaitoksissa osaamisen tunnistamisen kautta tai osoittamalla osaamistaan työelämässä. Koski-tietojensiirtoon on valmistauduttava oppilaitoksissa.

Toiminnalliset tavoitteet

PAINOPISTE	Kasvava Pori		
TAVOITE	Asukasmäärään vaikuttaminen		
TEKO	Palvelumme tukevat lapsiperheitä		
TOIMENPIDE	Taiteen perusopetuksen kuntatason kokonaiskuvan ja seurantamallin luominen tunnuslukujen osalta		
MITTARI	Kokonaiskuva on luotu	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Ei ole	On

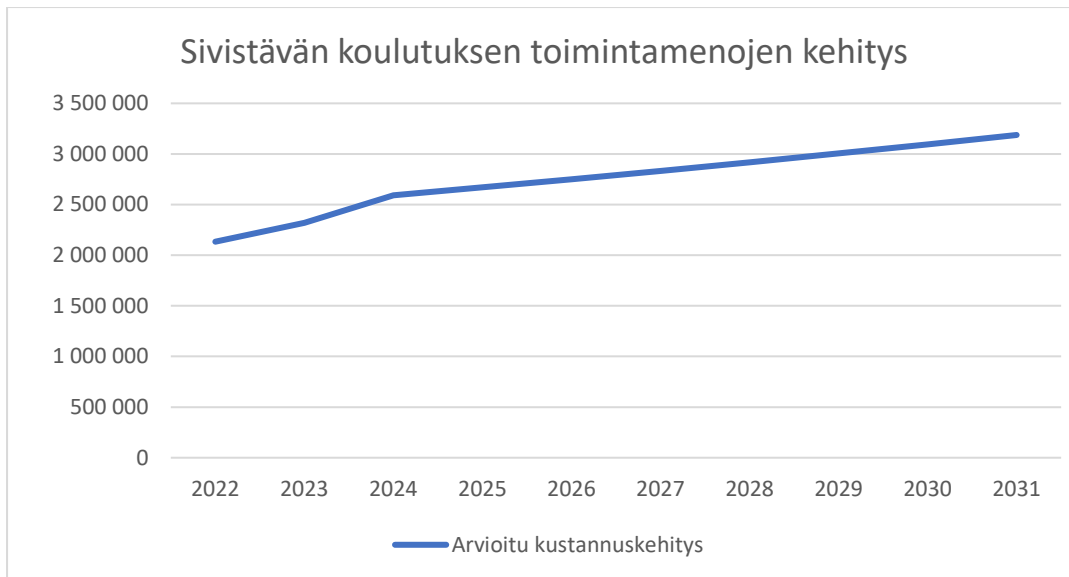
PAINOPISTE	Osaava Pori		
TAVOITE	Osaavan työvoiman saatavuus		
TEKO	Työelämälähtöinen koulutus yhteistyössä alueen koulutusorganisaatioiden ja elinkeinoelämän kanssa.		
TOIMENPIDE	Opintosuoritusten siirto KOSKI-palveluun opiskelijan sitä toivoessa		
MITTARI	Siirto on mahdollista	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Ei ole	On

PAINOPISTE	Hyvinvoiva Pori		
TAVOITE	Jokaisella porilaisella on mahdollisuus terveelliseen, aktiiviseen ja turvalliseen elämään		
TEKO	Kaikkien ikäryhmien osallistamis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen		
TOIMENPIDE	Kehitetään sivistävän koulutuksen palveluita vastaamaan yhä paremmin eri ikäisten porilaisten tarpeita		
MITTARI 1	Palmgren-konservatoriossa opintojen yksilöllistämisen prosessit on kuvattu.	Lähtötaso	Tavoitetaso
		Ei ole	On
MITTARI 2	Kansalaisopiston asiakasraati on perustettu ja toiminnassa	Ei ole	On
MITTARI 3	Taidekoulun joustavien opintopolkujen mallit on suunniteltu ja kuvattu.	Ei ole	On

Taloudelliset tavoitteet

1. Sivistävän koulutuksen käyttökustannukset eivät nouse vuositasolla enempää kuin Tilastokeskuksen Julkisten menojen hintaindeksi (opetustoimi).

Tavoitetaso: Sivistävän koulutuksen käyttökustannusten kasvu on enintään vuoden 2024 toteutuneen hintaindeksin verran.

Sivistävän koulutuksen menokehitystä on arvioitu 3 %:n vuosittaisen kustannusten nousun mukaisesti. Sivistävän koulutuksen toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen ei aiheuta lisäkustannuksia ja menokehityksen kiihtymistä. Tavoitteiden toteuttaminen tehdään osana normaalia virkatyötä. Opintosuoritusten siirto Koski-palveluun opiskelijan sitä toivoessa ja opintojen yksilöllistämisen prosessien kuvaaminen parantavat opiskelijoiden palvelua ja opinnoista saatavaa hyötyä jatkossa. Kansalaisopiston asiakasraadin avulla saadaan aiempaa paremmin selville porilaisten tarpeita omaehtoiseen koulutukseen liittyen ja palautetta järjestetystä toiminnasta, mikä parantaa kansalaisopiston toiminnan laatua ja vaikuttavuutta ja antaa mm. markkinointiin uusia ajatuksia.